

ASGARI ÜCRET “BEKLENİRSE” NE OLUR?

13 Aralık 2023

Yıldırım Koç

Son günlerde haberlerde tekrar tekrar milyonlarca işçinin, sendikaların ve konfederasyonların, 2024 yılında uygulanacak asgari ücreti “beklediği” söyleniyor. Gerçekten de asgari ücret “bekleniyor.”

Bu sözleri duyunca gülüyorum.

Temel soru şu? “Bekleyerek” asgari ücret artırılabilir mi?

Kapitalist düzende ücretler, hiçbir bilimsel dayanağı olmayan “açlık sınırı” veya “yoksulluk sınırı” gibi rakamlara göre belirlenmez. Kapitalist düzende ücretler, “adil ücret” gibi bir kavram temelinde ele alınmaz. Kapitalist düzende ücretler “bilimsel yöntemlere” göre tespit edilmez.

Kapitalist düzende ücretler, mevcut kaynaklar temelinde, işçilerle işverenler arasındaki güç dengesine göre oluşur.

Bu güç dengesinde işçilerin gücünü belirleyen en önemli etmen, işçilerin örgütlülüğü, eylemliliği ve siyasi gücüdür.

Günümüzde sendikalı işçilerin bir bölümü de 1 Ocak 2024 tarihinden itibaren uygulanacak olan asgari ücretin altında ücret alıyor. 8-9 milyon sendikasız asgari ücretlinin yanı sıra bu işçiler ve sendikaları da asgari ücretin belirlenmesi sürecinde güçlerini kullanmak durumundalar; ancak herkes “bekliyor.”

Bir de asgari ücret tespit komisyonunda işçileri temsil edenlerin durumu var.

Asgari ücret tespit komisyonunda işçileri temsil eden Türk-İş’in asgari ücretin artırılmasında yararı vardır. Ancak Türk-İş’in asgari ücretin artırılması için üye sendikaları ve onların üyelerini meşru ve demokratik kitle eylemlerine yöneltme konusunda bir girişimi hiçbir zaman olmadı. Hak-İş ve DİSK’in de bu konuda ciddi bir çabasından söz etmek olanaksızdır.

8-9 milyon asgari ücretlinin onda biri 800-900 bin kişidir. Yüzde biri 80-90 bin kişidir. Eğer asgari ücretlilerin yüzde 1’i, asgari ücreti “beklemek” yerine, asgari ücret tespit komisyonunun toplanması sürecinde ilgili binanın önünde taleplerini kitlesel olarak dile getirirse, asgari ücret farklı belirlenir.

Asgari ücretliler, asgari ücretin artırılması için bugüne kadar hiçbir kitlesel miting örgütledi. Konfederasyonlar da bu amaçla büyük bir miting yapmadı. Asgari ücretin artışı, siyasal iktidarın seçimlerde işçilerin oyunu alması amacıyla belirlendi. Seçim varsa, asgari ücret artışı tatmin edici oldu. Asgari ücretliler de siyasi alandaki oy güçleri sayesinde, herhangi bir risk almadan ve özveride bulunmadan, asgari ücret artışlarından yararlandı.

Şimdi farklı bir sürece giriyoruz.

Türkiye tarihinin en kapsamlı ve etkili ekonomik krizinin henüz arifesindeyiz. Bugünler daha iyi günlerimiz. İşçi sınıfı için bir ekonomi fırtınası 31 Mart yerel seçimlerinden sonra somut olarak yaşanacak.

Kötü doktor, kanser hastasını rahatlatmak için, kanserin yol açtığı bazı ağrıları giderecek ağrı kesici verir; ancak kanser gerçeğini dile getirmekten ve onun gerekli kıldığı yorucu ve yıpratıcı tedaviden kaçınır. Kanser de bu nedenle daha da ilerler. Günümüzde Türkiye ekonomisi de aynı şekilde yönetiliyor. Derinleşen ve daha da derinleşecek olan ekonomik krizle yapısal çözümlerle uğraşmak yerine, sorunun üstünü örten ve böylece sorunu daha da büyüten araçlara başvuruluyor. Bu durumda, 31 Mart 2024 yerel seçimlerinden sonra çok ciddi sorunlar su yüzüne çıkacak. Ağrı kesiciler işe yaramayacak.

Siyasi iktidar 1 Ocak 2024 tarihinden itibaren uygulanacak asgari ücrette önemli bir artış yaparak 31 Mart 2024 seçimlerinde asgari ücretlilerin desteğini almaya çalışacak.

31 Mart 2024 yerel seçimlerinden sonra 4 yıl seçim yok. Siyasi iktidarın Türkiye’nin iki kronik sorunu olan döviz ihtiyacını karşılamak ve devlet bütçesindeki (merkezi yönetim bütçesi) büyük açığı kapatmak için başvuracağı öncelikli yöntem, işgücü maliyetlerinin düşürülmesi. Asgari ücretlileri 2024 yılının ikinci yarısından itibaren çok büyük bir mutlak yoksullaşma bekliyor. Bu durumda, meşru ve demokratik kitle mücadelesi geleneği olmayan asgari ücretlilerin önünde iki seçenek var.

Ya işçi sınıfının geleneksel örgütlenme ve meşru ve demokratik kitle eylemleri mücadelesini öğrenecekler ve uygulayacaklar.

Ya da fazla mesailerle kendilerini tüketecekler ve ayrıca toplumda hırsızlık, gasp, rüşvet, uyuşturucu, kumar, fuhuş, vb. çürüme biçimleri yaygınlaşacak.

Benim tahminim, birinci seçeneğin hayata geçirileceği. Ancak bugün herkes “asgari ücreti bekliyor.”